

การศึกษารูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต
กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออก

A Study of School Marching Band and Management: A Case Study of
Secondary School in the Eastern Educational Service Area

สรารุช โรจนศิริ*¹

Sarawut Rotchanasiri*¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบวิธีการคัดเลือกนักดนตรี การจัดการฝึกซ้อมและแนวทางการบริหารพัฒนางวงโยธวาทิต จำนวน 6 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การคัดเลือกนักดนตรีวงโยธวาทิต มีการดำเนินการรับสมัครนักเรียนเข้าวงโยธวาทิตในช่วงเปิดภาคเรียนที่ 1 มากกว่าเปิดภาคเรียนที่ 2 ในลักษณะของกิจกรรมชุมนุม มีกระบวนการคัดเลือกนักดนตรีทั้งการสอบปฏิบัติและการสัมภาษณ์ การจัดการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต มีการดำเนินการตั้งแต่การวางแผนเตรียมความพร้อม มีการกำหนดตารางฝึกซ้อมในช่วงเวลาต่างๆ จำนวนโรงเรียนที่มีการฝึกซ้อมตอนกลางวันมีจำนวนน้อย ในขณะที่การฝึกซ้อมช่วงเย็นหลังเลิกเรียนมีทุกโรงเรียน มีการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตทั้งในรูปแบบพิเศษและการเข้าค่ายฝึกซ้อม มีรูปแบบการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตทั้งแบบการฝึกซ้อมเดี่ยว กลุ่มเล็ก รวมวง การเดินแถว การแปรขบวน และแบบนั่งบรรเลง การบริหารจัดการวงโยธวาทิตในโรงเรียน โดยโรงเรียนที่มีผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิตหลายคนสามารถจัดการงานต่างๆ ด้วยการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบได้ดีกว่า และสำเร็จรวดเร็วกว่าโรงเรียนที่มีผู้ฝึกสอนเพียงคนเดียว การบริหารจัดการดำเนินงานด้วยการใช้ระบบการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารนักเรียนในวงโยธวาทิตมาช่วยผู้ฝึกสอนในการบริหารงานด้านต่างๆ โดยผู้ฝึกสอนต้องกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์การดำเนินงาน

* Corresponding author, email: sarawutethno@hotmail.com

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองคณบดีวิชาการและวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

¹ Asst. Prof., Associate Dean, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Rajanagarindra University

การจัดการและจัดสรรงบประมาณ การบริหารบุคลากรในวงโยธวาทิต การวางแผนการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตทั้งการฝึกซ้อมประจำวันและการฝึกซ้อมในรอบปีให้ชัดเจน

คำสำคัญ: วงโยธวาทิต / โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This study aimed to examine three areas of school marching band management. The participants included 6 secondary schools in the Eastern educational service area. According to the method of recruiting musicians, the recruitments of most schools were usually available during the beginning of the first semester as part of school club activities. The recruitment process includes both practical examination and interview. For the music rehearsal management, the process started with the planning of rehearsal sessions during the day. Evening rehearsal sessions were adopted in every school. Special rehearsal sessions as well as music camps were also conducted. Rehearsals may include solo practice, small group practice and Concert band, Marching Band, Display and Symphonic Band. For the management of school marching band, most schools had only one marching band director. The band management included appointing student committee to assist the band director in different responsibilities such as the chief and deputy chief of the marching band. The band director must establish clear policies, objectives, procurement planning and budgeting, personnel management and daily and yearly rehearsal plans.

Keyword: School Marching Band / Secondary Schools

บทนำ

การสื่อความหมายทางดนตรีและสุนทรียะทางดนตรีถูกถ่ายทอดออกมาในลักษณะการจัดแสดงดนตรีรูปแบบต่างๆ มีทั้งการแสดงดนตรีแบบเดี่ยว (Solo) และการแสดงดนตรีแบบผสมรวมเป็นวงดนตรี (Band) วงดนตรีแต่ละรูปแบบมีความแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการเล่นเครื่องดนตรีชนิด

ต่างๆ มาบรรเลงร่วมกันโดยมีการกำหนดซีกองแตกต่างกันไป ซึ่งการผสมวงดนตรีมีปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมต่างๆ เช่น ดนตรีไทย มิววเครื่องสาย วงปี่พาทย์ วงมโหรี ดนตรีตะวันตก มิววดุริยางค์ ซิมโฟนี แตรวง วงโยธวาทิต²

โยธวาทิต มาจากคำว่า โยธา (ทหาร) + วาทิต (ดนตรี) คือ การบรรเลงเพลงเดินเท้าเข้าสู่สนามรบของทหาร (Military Band) บทบรรเลงส่วนใหญ่เป็นเพลงจังหวะมาร์ช (Marching Band) มีผู้บรรเลงเป็นจำนวนมากเพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจ ในยุโรปวงโยธวาทิตเริ่มที่กรุงเบอร์ลิน ปี พ.ศ. 2381 ส่วนในสหรัฐอเมริกา เริ่มใช้วงโยธวาทิตราว พ.ศ. 2318 ที่เมืองฟอรัท ทิคอน เดอโรกา โดยมีจอร์น ฟิลิป ซูซา (พ.ศ. 2397-2475) เป็นผู้ในนำด้านบทเพลงมาร์ชสำหรับวงโยธวาทิต (The King of March) ในประเทศไทยสำหรับวงโยธวาทิตราวปี

พ.ศ. 2444 ได้จัดตั้งวงขึ้นเพื่อบรรเลงประกอบกิจการทหาร เรียกว่า “โยธวาทิต” โดยสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระนครสวรรค์วรพินิจ ก่อนนั้นเรียกว่า “แตรวง” โดยไม่ปรากฏหลักฐานการเข้ามาของแตรวงในเมืองไทยอย่างประจักษ์แน่ชัด ราวปี พ.ศ. 2394 ได้มีแตร (Trumpet) ของฝรั่งเข้ามาในเมืองไทย ต่อมา พ.ศ. 2141 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 5 ทรงดำริให้มีเพลงประจำชาติ จึงมีเพลงสรรเสริญพระบารมี บรรเลงโดยวงโยธวาทิต ซึ่งนิยมใช้บรรเลงในกองทหารต่างๆ³

วงโยธวาทิตได้เข้ามามีบทบาทในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในระหว่างปี พ.ศ. 2460 - 2470 โดยเริ่มก่อตั้งวงแรก คือ วงดุริยางค์ลูกเสือโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ภายหลังจากการก่อตั้งกองเสือป่าในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ. 2463 โดยวงดนตรีนี้ประกอบด้วยเครื่องลมทองเหลืองล้วนๆ ใช้ในการบรรเลงนำแถวเสือป่า จนถึงปี พ.ศ. 2500 ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี มีการจัดงานฉลอง 25 พุทธศตวรรษ ได้จัดสรรงบประมาณให้กระทรวงศึกษาธิการจัดซื้อเครื่องดนตรีสากลให้กับโรงเรียนของรัฐบาล จำนวน 10 แห่งทั่วประเทศ ต่อมาวงโยธวาทิตได้เข้ามามีบทบาทในโรงเรียนมัธยมมากขึ้น มีการพัฒนารูปแบบจนเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน⁴

² สราวุธ ไรจนศิริ, *สุนทรียภาพของชีวิต* (ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, 2555), 7.

³ สอน ไรจนตระกูล, *การจัดการวงโยธวาทิต* (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2554), 3.

⁴ อนาคต แพทย์วงศ์, “การศึกษาแผนการฝึกและการคัดเลือกนักดนตรีสำหรับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541), 2-3.

ปัจจุบันวงโยธวาทิตประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในภูมิภาคตะวันออก มีมาตรฐานของการบรรเลงวงโยธวาทิตแตกต่างกัน ซึ่งเกิดขึ้นจากปัญหาหลายประการทั้งด้านกระบวนการจัดการวงดนตรี ผู้ควบคุมวงดนตรีหรือผู้ฝึกสอน นักดนตรี การฝึกซ้อม นโยบายและงบประมาณสนับสนุน ล้วนต่างมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกันทั้งสิ้นในการดำเนินงานและการพัฒนางวงโยธวาทิตให้มีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดหัวข้อเรื่องที่ศึกษา คือ “การศึกษารูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออก” เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการ วิธีการคัดเลือกนักดนตรีและการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต โดยนำผลการวิจัยมาพัฒนารายวิชาที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนดนตรีหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาดนตรีสากล) ระดับอุดมศึกษาให้สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในการดำเนินการเกี่ยวกับวงโยธวาทิต และนำผลการวิจัยมาจัดดำเนินโครงการอบรมการจัดการวงโยธวาทิต เพื่อสร้างแนวปฏิบัติ และเผยแพร่องค์ความรู้สำหรับการจัดการวงโยธวาทิต โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกและในระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบวิธีการคัดเลือกนักดนตรีวงโยธวาทิต
2. เพื่อศึกษาการจัดการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารพัฒนางวงโยธวาทิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยนี้ทำให้เกิดองค์ความรู้ เรื่องการจัดการวงโยธวาทิตที่มีมาตรฐาน รวมทั้งได้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวงโยธวาทิตด้านการคัดเลือกนักดนตรี การจัดการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต และการจัดการบริหารจัดการวงโยธวาทิตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวงโยธวาทิตโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกของประเทศไทย และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีสนามในด้านการจัดการฝึกซ้อมทั้งแบบเดี่ยว แบบกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ การเดินแถว การแปรขบวน การนั่งบรรเลงสำหรับวงโยธวาทิต รวมถึงการบริหารจัดการวงโยธวาทิตให้มีคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา รูปแบบการบริหารจัดการ วิธีการคัดเลือกนักดนตรีและการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ด้านประชากร ขอบเขตพื้นที่ศึกษาวิจัย คือ วงโยธวาทิตโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขนาดอัตรากำลังตั้งแต่ 35 – 60 คน และเป็นวงโยธวาทิตที่ได้เคยเข้าร่วมการประกวดวงโยธวาทิตในระดับประเทศและระดับโลกรายการต่างๆ มาแล้ว จำนวน 6 โรงเรียน ดังนี้

- 1) โรงเรียนดาราสมุทร ศรีราชา อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี 55 คน
- 2) โรงเรียนดัดดรุณี อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา 42 คน
- 3) โรงเรียนวัฒนานคร อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว 38 คน
- 4) โรงเรียนพุทธรังสีพิบูล อ.บ้านโพธิ์ จ.ฉะเชิงเทรา 35 คน
- 5) โรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร อ.บางละมุง จ.ชลบุรี 65 คน
- 6) โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา 56 คน

3. ด้านเวลา ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน เมษายน 2560 ถึงเดือน เมษายน 2561

วิธีการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพตามวิธีการทางมานุษยวิทยา (Ethnomusicology Research) โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ข้อมูลหลักที่ได้จากการศึกษาเป็นข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (Field Work) พื้นที่ทำการวิจัย คือ “โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ที่เป็นวงโยธวาทิตขนาดอัตรากำลังตั้งแต่ 35 – 60 คน และเป็นวงโยธวาทิตที่เคยเข้าร่วมการประกวดวงโยธวาทิตในระดับประเทศและระดับโลกรายการต่างๆ มาแล้ว จำนวน 6 โรงเรียน

ขั้นเตรียมการศึกษา

ขั้นเตรียมการศึกษา คือ การหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลวงโยธวาทิต สถานที่และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีวงโยธวาทิตประจำโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย บทความและวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีในการศึกษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวงโยธวาทิต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโยธวาทิต

2. สืบหาข้อมูลเบื้องต้น โดยเข้าพื้นที่สนามวิจัยเพื่อติดต่อประสานงานกับบุคคลที่ให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อกำหนดพื้นที่ทำการศึกษาค้นคว้า ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาต่างๆ ที่มีวงโยธวาทิตประจำโรงเรียน และผู้ฝึกสอนและผู้ช่วยผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิต โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา คือ การเก็บข้อมูลทางภาคสนาม จากการศึกษาพฤติกรรมและผลผลิตที่เกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์จากสภาพแวดล้อมทางสังคมตามความเป็นจริง ดำเนินการตามแผนงาน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัย เพื่อเก็บประวัติส่วนตัวและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาข้อมูลวิธีการคัดเลือกนักดนตรีวงโยธวาทิต การจัดการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตและรูปแบบการบริหารจัดการวงโยธวาทิต รวมทั้งศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยการสังเกต (Observation) และการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการกับผู้ที่ให้ข้อมูลหลักที่เป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินงานของวงโยธวาทิต และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ คือ การสนทนาทั่วไปในประเด็นต่างๆ จากนักดนตรีในวงโยธวาทิตและบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลภาคสนาม คือ การเก็บข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ ด้วยอุปกรณ์การบันทึกต่างๆ เครื่องมือในการบันทึกข้อมูลเสียง คือ เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องมือในการบันทึกข้อมูลภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว เพื่อบันทึกภาพบุคคล และวิธีการคัดเลือกนักดนตรี การจัดการฝึกซ้อมและการบริหารจัดการวงโยธวาทิตในโรงเรียน คือ กล้องถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจระบบข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนตั้งแต่การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดวิธีการให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง กำหนดวิธีบันทึกข้อมูล มีการอบรม

วิธีการเก็บข้อมูลแก่ผู้ช่วยในการเก็บข้อมูลให้ชำนาญเท่าเทียมกัน จากนั้นจึงเก็บข้อมูลตามที่วางแผนไว้ เมื่อได้ข้อมูลกลับมามีการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล คือ การนำข้อมูลจากการศึกษาภาคสนามมาจำแนก จัดระเบียบ จัดประเภท วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ในการวิจัยนี้ได้วิเคราะห์รูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต โดยกำหนดหัวข้อของการวิเคราะห์ ได้แก่ วิเคราะห์วิธีการคัดเลือกนักดนตรี วิเคราะห์การจัดการฝึกซ้อม และวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการวงโยธวาทิต

ชั้นนำเสนอผลงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผู้วิจัยกำหนดกระบวนการนำเสนอผลงานวิจัยตามแผนงาน ดังนี้

- 1) จัดทำวิจัยในรูปแบบของรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
- 2) นำผลการวิจัยมาจัดดำเนินโครงการอบรมมาตรฐานการจัดการวงโยธวาทิต
- 3) จัดทำบทความวิจัยตีพิมพ์วารสารวิชาการ เรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต
- 4) นำผลการวิจัยมาบูรณาการกับการเรียนการสอนในหลักสูตรดนตรีสากล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” จำนวน 6 โรงเรียน ผู้วิจัยสรุปภาพรวมตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาารูปแบบวิธีการคัดเลือกนักดนตรีวงโยธวาทิต รูปแบบที่แต่ละโรงเรียนใช้วิธีการเหมือนกัน ได้แก่ มีการประชุมเตรียมความพร้อมการรับสมัครนักเรียนเข้าวงโยธวาทิตก่อนเปิดภาคเรียน มีการดำเนินการรับสมัครนักเรียนเข้าวงโยธวาทิตในช่วงเปิดภาคเรียนที่ 1 มากกว่าเปิดภาคเรียนที่ 2 ในลักษณะของกิจกรรมชุมนุมวงโยธวาทิต เช่น ชุมนดนตรี ชุมนวงดนตรีสากล มีการกำหนดให้นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางดนตรีตามเกณฑ์การสอบเข้าของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 4 เข้าอยู่ในวงโยธวาทิต มีกระบวนการคัดเลือกนักดนตรีทั้งการสอบปฏิบัติ และการสัมภาษณ์สำหรับนักเรียนที่สมัครเข้าเรียนในวงโยธวาทิต โดยรับทั้งนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางดนตรีและไม่มีประสบการณ์ทางดนตรี มีการคัดเลือกนักดนตรีเข้าวงโยธวาทิตโดยผู้ฝึกสอนเอง

จากนักเรียนทั่วไปอีกด้วย อีกทั้ง ในระหว่างภาคเรียนนักเรียนที่เข้ามาฝึกซ้อมดนตรีสามารถลาออกหรือเปลี่ยนกิจกรรมหรือชมรมได้หากไม่ถนัดในการปฏิบัติดนตรี หรือตามที่คุณสอนเห็นว่าไม่สามารถปฏิบัติดนตรีได้ และส่วนมากมีการกำหนดเครื่องดนตรีให้นักเรียนตามความถนัดโดยผู้สอน แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้หากนักเรียนหรือผู้สอนเห็นว่าเครื่องดนตรีชิ้นอื่นเหมาะสมกว่า ส่วนรูปแบบการคัดเลือกนักดนตรีที่แตกต่างกัน คือ บางโรงเรียนมีการรับสมัครแบบตลอดทั้งปีการศึกษา หรือรับสมัครแยกระดับเป็นมัธยมต้นและมัธยมปลาย หรือไม่รับนักเรียนที่บ้านอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนเนื่องจากนักเรียนไม่สามารถมาฝึกซ้อมตอนเย็นได้

2. ศึกษาการจัดการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต มีการดำเนินการเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) การฝึกซ้อมพื้นฐานตามแบบฝึกหัดต่างๆ

- เครื่องเป่าทุกชนิดฝึกซ้อมเป่าออร์มเฉพาะเม้าส์พีซ และฝึกเป่าโน้ต โด (Middle C)
- เครื่องเป่าทุกชนิดฝึกซ้อมเป่าพร้อมกันในบันไดเสียงซีเมเจอร์(C Major) 1 ช่วงคู่ 8 (Octave) ในตัวโน้ตเริ่มจากโน้ตตัวกลมไปถึงโน้ตตัวเข็บ 1 ชั้น ในอัตราจังหวะ 4/4
- การศึกษาทฤษฎีดนตรีสากลสำหรับนักเรียนในวงโยธวาทิต ผู้ฝึกสอนดำเนินการสอนในคาบกิจกรรมชมรมหรือชุมนุมดนตรีสากล

2) การฝึกซ้อมแยกกลุ่มเครื่องดนตรี

- ฝึกอ่านโน้ตและบทเพลงของเครื่องดนตรีแต่ละคนเพื่อสร้างความพร้อมในตอนเย็น
- ฝึกซ้อมรวมวงแบบกลุ่มเล็กตามประเภทเครื่องดนตรี แบบการนั่งบรรเลง
- ฝึกซ้อมแยกตามเครื่องดนตรี ฝึกตามแบบฝึกหัดที่กำหนด เพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรี

3) การฝึกซ้อมรวมวงโยธวาทิต มีรูปแบบการฝึกซ้อมทั้งแบบกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ การเดินแถว การแปรขบวนและแบบนั่งบรรเลงสำหรับวงโยธวาทิต โดยกำหนดตารางฝึกซ้อมในช่วงเวลาต่างๆ ได้แก่

การฝึกซ้อมประจำวันในช่วงเช้าก่อนเคารพธงชาติ (มี 4 โรงเรียนที่ดำเนินการฝึกซ้อม)

- ทุกเครื่องดนตรีฝึกซ้อมบรรเลงรวมวง 1 บทเพลง

กรณีแยกกลุ่มฝึกซ้อม

- นักเรียนใหม่ ฝึกซ้อมการใช้ลมในการเป่าเสียงตัวโน้ต และแบบฝึกหัดต่างๆ

- นักเรียนเก่า ฝึกซ้อมเตรียมความพร้อมของเสียงด้วยการเป่าโน้ตเสียงยาวๆ ทีละตัว หรือตีกลอง ในจังหวะสัดส่วนง่ายๆ ฝึกซ้อมการไล่บันไดเสียงและฝึกทบทวนบทเพลงต่างๆ

การฝึกซ้อมตอนกลางวัน (มีเฉพาะโรงเรียนวัฒนานครกับโรงเรียนวัดโสธรวราราม วรวิหาร)

- ฝึกซ้อมรวมวงแบบกลุ่มเล็กตามประเภทเครื่องดนตรี แบบการนั่งบรรเลง การฝึกซ้อมช่วงเย็นหลังเลิกเรียน (มีทุกโรงเรียนที่ดำเนินการฝึกซ้อม)

- เตรียมเครื่องดนตรี ประชุมมอบหมายงานให้หัวหน้ากลุ่ม

- ฝึกซ้อมรวมวงแบบนั่งบรรเลงในบทเพลงต่างๆ ทั้งเพลงเก่าและเพลงใหม่

- ฝึกซ้อมเดินแถว แปรขบวนในบทเพลงต่างๆ โดยมุ่งเน้นไปที่การเดินสนามแปร ขบวนมากกว่า ตามรูปแบบที่ผู้ควบคุมวงกำหนด โดยเริ่มจากการเดินตามตำแหน่ง แบบไม่ต้องบรรเลง จากนั้นบรรเลงเครื่องดนตรีเดินตามรูปแบบการเดินสนามที่ได้ ฝึกซ้อมมา

กรณีแยกกลุ่มฝึกซ้อม

- นักเรียนใหม่ ทดสอบประเมินผลการฝึกซ้อมในช่วงเช้า และผู้ฝึกสอนอธิบายการ ฝึกซ้อมและแบบฝึกหัดของวันต่อไป

- นักเรียนเก่า ฝึกซ้อมบทเพลงต่างๆ ที่ใช้กับวงโยธวาทิต โดยแยกซ้อมตามกลุ่ม เครื่องดนตรี จากนั้นจึงฝึกซ้อมรวมวงโยธวาทิตแบบนั่งบรรเลง

3. ศึกษาแนวทางการบริหารพัฒนางวงโยธวาทิต การบริหารจัดการวงโยธวาทิตในโรงเรียน มีทั้งแบบผู้ฝึกสอนหลายคนและแบบผู้ฝึกสอนคนเดียว โดยโรงเรียนที่มีผู้ฝึกสอนหลายคน มีจำนวน 2 โรงเรียน สามารถจัดการงานต่างๆ ด้วยการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบได้ดีกว่า และสำเร็จรวดเร็วกว่าโรงเรียนที่มีผู้ฝึกสอนเพียงคนเดียว ด้านโรงเรียนที่มีผู้ฝึกสอนเพียงคนเดียว จำนวน 4 โรงเรียน มีการบริหารจัดการดำเนินงานด้วยการใช้ระบบการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารนักเรียนในวงโยธวาทิตมาช่วยผู้ฝึกสอนในการบริหารงานด้านต่างๆ ได้แก่ หัวหน้าและรองหัวหน้าวงโยธวาทิต หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรี เช่น กลุ่มเครื่องเป่าลมไม้ กลุ่มเครื่องเป่าลมทองเหลือง (อาจแยกได้เป็นกลุ่มเสียงสูง High Brass และกลุ่มเสียงต่ำ Low Brass) กลุ่มเครื่องกระทบ อาจมีหัวหน้ากลุ่มนักแสดงสมทบ (Color Guard) ได้ด้วย (ถ้ามี) หรืออาจแบ่งกลุ่มฝึกซ้อมตามลักษณะการบรรเลงแนวทำนองกับเสียงประสานได้ตามความเหมาะสม และอาจมีหัวหน้ารับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ รวมถึงกลุ่มรุ่นพี่หรือศิษย์เก่าผู้ช่วยสอนด้วย โดยผู้ฝึกสอนกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์การดำเนินงาน การจัดหาและจัดสรร

งบประมาณ การบริหารบุคลากรในวงโยธวาทิต การวางแผนการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตทั้งการฝึกซ้อมประจำวันและการฝึกซ้อมในรอบปีให้ชัดเจน มีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานสำหรับวงโยธวาทิตในแต่ละครั้งเพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขให้พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นในทุกๆ ด้านอยู่เสมอ จึงสามารถดำเนินงานวงโยธวาทิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนดาราสุมทร ศรีราชา มีผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิต จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ หัวหน้าผู้ฝึกสอน คือ นายนิพนธ์ พังยา ผู้ฝึกสอน คือ นางสาวปทุมวดี วงศ์แววประเสริฐ นางอังคณา ศรีพันธุ์ นางปรียาพร เสมอพิทักษ์ ขนาดวงโยธวาทิต 55 คน

รูปแบบการบริหารจัดการวงโยธวาทิตที่มีลักษณะเด่น คือ ทีมงานผู้ฝึกสอนมีจำนวนมาก จัดการบริหารนักเรียนในวงโยธวาทิตเป็นระบบคณะกรรมการนักเรียน มีระบบจัดเก็บเอกสารที่ใช้ในวงโยธวาทิต ได้แก่ สมุดบันทึกกิจกรรมประจำวันและสมุดบันทึกกิจกรรมการบรรเลงสำหรับนักเรียนทุกคน มีระบบการจัดเก็บโน้ตแบบฝึกหัดแยกตามเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิตชนิดต่างๆ ได้แก่ เครื่องลมไม้ เครื่องลมทองเหลืองและเครื่องกระทบ รวมทั้งแบบฝึกหัดหรือโน้ตเพลงสำหรับการรวมวงโยธวาทิตด้วย มีการจัดเก็บเครื่องดนตรีแยกเป็นประเภทเครื่องดนตรี มีการเซ็นชื่อผู้เบิกและชื่อวัสดุหรืออุปกรณ์มีการจัดการกำหนดหมายเลขของชุดเครื่องแบบให้กับนักเรียนแต่ละคน เพื่อความสะดวกในการจัดการ

โรงเรียนตัดตูลี มีผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิต จำนวน 1 ท่าน ได้แก่ นายก้อง มั่งคั่งพันธ์ุ ขนาดวงโยธวาทิต 42 คน

รูปแบบการบริหารจัดการวงโยธวาทิตที่มีลักษณะเด่น คือ บุคลากร มีการบริหารที่ใช้บุคลากรจำนวนไม่มากทำหน้าที่ฝึกซ้อมและควบคุมการจัดแสดงวงโยธวาทิต โดยมีการกำหนดให้รุ่นพี่บางคนที่มีความรู้ความสามารถทางดนตรีเป็นผู้ช่วยฝึกซ้อมในการซ้อมวงโยธวาทิตแต่ละครั้ง มีการใช้ระบบชุมนุมกิจกรรมของโรงเรียนเป็นการรวมกลุ่มนักเรียนดนตรีและวงโยธวาทิต

โรงเรียนวัฒนานคร มีผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิต จำนวน 2 ท่าน ได้แก่ นายพงศกร เสมอ นายอภิชัย สมนา ขนาดวงโยธวาทิต 38 คน

รูปแบบการบริหารจัดการวงโยธวาทิตที่มีลักษณะเด่น คือ ผู้ฝึกสอนได้จัดตั้งหัวหน้าวงโยธวาทิตไว้เพื่อช่วยอาจารย์ควบคุมวงดูแลสมาชิกในวงทุกคน คอยดูแลในเวลาทำอาจารย์ผู้ควบคุมวงให้แยกซ้อมตามกลุ่มเครื่องดนตรี ซึ่งหัวหน้าวงจะแบ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีแต่ละกลุ่มอีกที ด้านเครื่องดนตรีใช้ระบบรุ่นพี่ตามประเภทเครื่องดนตรีคอยกำกับดูแลการยืมและคืนเครื่องดนตรี

งบประมาณการบริหารวงโยชวาทิตนอกจากการจัดสรรของโรงเรียนส่วนใหญ่แล้วมาจากองค์การบริการส่วนจังหวัดสระแก้วให้การสนับสนุน

โรงเรียนพุทธรังสิตพิบูล มีผู้ฝึกสอนวงโยชวาทิต จำนวน 1 ท่าน ได้แก่ นายเกียรติศักดิ์ เดชพิทักษ์ ขนาดวงโยชวาทิต 35 คน

รูปแบบการบริหารจัดการวงโยชวาทิตที่มีลักษณะเด่น คือ กำหนดให้รุ่นพี่ที่มีความรู้ความสามารถทางดนตรีเป็นผู้ช่วยฝึกซ้อมในการซ้อมวงโยชวาทิต จำนวนนักดนตรีในวงโยชวาทิตของโรงเรียนพุทธรังสิตพิบูลอยู่ที่ 30 ถึง 40 คนเท่านั้นที่เป็นนักดนตรีตัวจริงในวงโยชวาทิต ส่วนที่เหลือเป็นนักดนตรีฝึกหัด ประมาณ 20 คน

โรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร มีผู้ฝึกสอนวงโยชวาทิต จำนวน 1 ท่าน ได้แก่ นายสาโรช บุญม่วง ขนาดวงโยชวาทิต 65 คน

รูปแบบการบริหารจัดการวงโยชวาทิตที่มีลักษณะเด่น คือ วงโยชวาทิตมีผู้ฝึกสอนหลักคนเดียว มีการจัดจ้างศิษย์เก่าที่มีความสามารถทางดนตรีเข้ามาช่วยฝึกสอน โดยเฉพาะในช่วงการเข้าค่ายฝึกซ้อมเพื่อเตรียมแข่งขันวงโยชวาทิตในช่วงเวลาประมาณ 2 เดือน รวมถึงได้จ้างทีมงานควบคุมผู้แสดงสมทบด้วย ในการบริหารจัดการส่วนใหญ่ใช้วิธีการประชุมเพื่อหาข้อสรุป ซึ่งผู้ฝึกสอนหลักเป็นผู้กำหนดแผนการต่างๆ ไว้ในช่วงปี โดยใช้วิธีการประชุมเพื่อฟังความคิดเห็นจากทุกๆ ฝ่าย เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นทั้งในเรื่องดนตรี การเดินขบวน และการแปรขบวน มีสถานที่สำหรับใช้ในการฝึกซ้อมสำรองไว้ เนื่องจากสนามมีการใช้งานในกิจกรรมอื่น เช่น บริเวณสวนสาธารณะลานโพธิ์ใกล้ๆ กับโรงเรียนและพื้นที่ โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองหนองปรือ ผู้สอนมักสอดแทรกเรื่องระเบียบวินัยให้กับนักเรียนอยู่ตลอดเวลา มีกระบวนการลงโทษอย่างชัดเจนสำหรับผู้ที่ไม่รักษาวินัย

โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร มีผู้ฝึกสอนวงโยชวาทิต จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ หัวหน้าผู้ฝึกสอน คือ นายอนุชัย โหมตประดิษฐ์ ผู้ฝึกสอน คือ นายจิรวัดน์ สุทธาวงศ์ นายธณชัย ดิณะคัด นายอรรถพล คำรวต ขนาดวงโยชวาทิต 56 คน

รูปแบบการบริหารจัดการวงโยชวาทิตที่มีลักษณะเด่น คือ ควบคุมการดำเนินงานโดยหัวหน้าผู้ฝึกสอนเป็นผู้กำหนดรูปแบบและทิศทางการดำเนินงานไปยังผู้ฝึกสอนทุกคน มีนักเรียนรุ่นพี่ในวงโยชวาทิตที่เป็นรุ่นพี่ช่วยสอนรุ่นน้อง โดยจัดการบริหารนักเรียนในวงโยชวาทิตเป็นระบบคณะกรรมการนักเรียน มีรูปแบบการตั้งแถวการเดินวงโยชวาทิตมักใช้เป็นระบบ 5 แถว โดยให้กลุ่ม

เครื่องกระทบ (Percussion) อยู่แถวหน้าสุด จากนั้นเป็นเครื่องเป่าลมไม้ (Woodwind) และเครื่องเป่าลมทองเหลืองไล่เรียงลำดับเสียงจากสูงไปหาต่ำ

อภิปรายผล

สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ กำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Base Practice) สำหรับการจัดการวงโยธวาทิต ได้ดังนี้

1. การคัดเลือกนักดนตรีวงโยธวาทิต โรงเรียนที่มีผู้ฝึกสอนเพียงคนเดียว ผู้ฝึกสอนต้องมีความรู้ประสบการณ์และมีการวางแผน วิเคราะห์ ประเมินรอบด้าน และต้องเป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี จึงทำให้วงโยธวาทิตดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านระยะเวลาในการรับสมัครนักเรียนเข้าวงโยธวาทิต มีส่วนน้อยที่รับนักเรียนเข้าวงโยธวาทิตตลอดทั้งปี ซึ่งสามารถทำได้แต่ผู้สอนต้องพิจารณานักเรียนเป็นรายกรณี เนื่องจากแต่ละคนมีความสามารถไม่เท่ากันและเริ่มเข้าเรียนในช่วงเวลาแตกต่างกัน ทำให้ต้องจัดการเนื้อหาการสอนกับตารางเวลาให้เหมาะสม อาจต้องแยกเดี่ยวหรือกลุ่มสอนพิเศษ เพื่อให้มีความรู้ทันกับผู้ที่อยู่ก่อนแล้ว และนักดนตรีที่ถูกคัดเลือกเข้าวงโยธวาทิตแล้วมักเข้าอยู่ในกิจกรรมชุมนุมดนตรีของทางโรงเรียนด้วย เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการฝึกซ้อมที่ต่อเนื่อง สำหรับภาคเรียนที่ 2 มักเป็นการย้ายออกสำหรับนักเรียนในวงโยธวาทิตและชุมนุมดนตรีที่ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางดนตรีได้ ซึ่งผู้ฝึกสอนควรพิจารณาร่วมกับการตัดสินใจลาออกของนักเรียนด้วย เนื่องจากอาจแก้ไขได้โดยไม่ต้องลาออก

2. การจัดการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต การฝึกซ้อมวงโยธวาทิตในช่วงเวลาเย็นมีระยะเวลาสำหรับการฝึกซ้อมได้ยาวนานที่สุด จึงเหมาะสำหรับการฝึกซ้อมรวมวงโยธวาทิตในลักษณะต่างๆ ส่วนการฝึกซ้อมช่วงเช้ามักมีระยะเวลาน้อย ตั้งแต่ 07.00 - 07.30 น. อาจไม่สามารถทำอะไรได้มากนัก ดังนั้น การฝึกซ้อมในช่วงเวลาเช้าจึงเหมาะสำหรับการเตรียมความพร้อมในเครื่องดนตรีต่างๆ รูปแบบการฝึกซ้อมจึงมักเป็นการรวมวงโยธวาทิตในบทเพลงต่างๆ ในลักษณะการนั่งบรรเลงเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในกิจกรรมหน้าเสาธง ส่วนการฝึกซ้อมตอนพักกลางวันก็มีเวลาในการฝึกซ้อมสั้นพอๆ กับช่วงเช้า เนื่องจากระยะเวลาในการพักเที่ยงประมาณ 1 ชั่วโมง คือ 12.00 - 13.00 น. นักเรียนมักใช้เวลาในการรับประทานอาหารและธุระส่วนตัวประมาณ 30 นาที จึงมีเวลาในการเรียนดนตรีกับอาจารย์ผู้สอนดนตรีในวงโยธวาทิตน้อยมาก ทำให้การฝึกซ้อมปฏิบัติได้ไม่เต็มที่โดยเฉพาะการรวมวง ในช่วงเวลานี้จึงเหมาะสำหรับการศึกษาหลักวิชาการดนตรีที่จำเป็นสำหรับวงโยธวาทิตมากกว่า หรืออาจเป็นการฝึกซ้อมเดี่ยวหรือกลุ่มเล็กแยกตามประเภทเครื่องดนตรีของตนและควร

เป็นการฝึกในแบบฝึกหัดต่างๆ มากกว่าฝึกบทเพลงในวงโยธวาทิต เช่น อัตราส่วนตัวโน้ต อัตรารั้งหะ บันไดเสียง เป็นต้น

การฝึกซ้อมช่วงเย็นสำหรับวงโยธวาทิต เป็นช่วงเวลาสำหรับการฝึกซ้อมที่ดีที่สุด เนื่องจากมีระยะเวลายาวนานประมาณ 2 ชั่วโมง หลังเลิกเรียน 15.30-17.30 น. รูปแบบการฝึกซ้อมมีทั้งการฝึกซ้อมเดี่ยว และการฝึกซ้อมรวมวงแบบวงเล็กและวงใหญ่ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ในเวลานี้ ตัวอย่าง ช่วงเวลาสำหรับการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตในช่วงเย็นตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุด ได้แก่ สำหรับการเตรียมความพร้อมในเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ เป็นเวลา 5-15 นาที ฝึกซ้อมเดี่ยวมุ่งเน้นให้สามารถบรรเลงเพลงในวงโยธวาทิตได้ เป็นเวลา 30-45 นาที ฝึกซ้อมบทเพลงแยกตามกลุ่มเครื่องดนตรี 3 กลุ่ม เป็นเวลา 20-30 นาที ฝึกซ้อมรวมวงโยธวาทิตแบบต่างๆ ตามวัตถุประสงค์แยกได้เป็น 1) การฝึกซ้อมแบบนั่งบรรเลง (เริ่มต้นการรวมวง) 2) การฝึกซ้อมเดินแถว (ไม่มีการบรรเลง) 3) การฝึกซ้อมบรรเลงพร้อมเดินแถววงโยธวาทิต การฝึกแปรขบวนสำหรับการประกวด เป็นเวลา 30-45 นาที ประชุมสรุปการฝึกซ้อม ประเมินผลและนัดหมายการฝึกซ้อม เป็นเวลา 10-20 นาที ทำความสะอาดและจัดเก็บเครื่องดนตรี รวมถึงสถานที่ฝึกซ้อมด้วย เป็นเวลา 10-15 นาที

การเข้าค่ายฝึกซ้อมวงโยธวาทิต ส่วนมากดำเนินการช่วงหลังจากสิ้นสุดภาคเรียนที่ 1 มุ่งเน้นเพื่อรองรับการจัดประกวดแข่งขันวงโยธวาทิตเป็นหลัก ใช้เวลาในการฝึกซ้อมประมาณ 5-15 วัน มีทั้งแบบเข้าค่ายพักแรม และแบบเข้าค่ายไป-กลับ ขึ้นกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รูปแบบการฝึกซ้อมสำหรับการเข้าค่ายวงโยธวาทิตนี้มุ่งไปที่การฝึกซ้อมเดินขบวนพาเหรดและการแปรขบวน มีส่วนน้อยที่มุ่งเน้นการฝึกซ้อมแบบนั่งบรรเลง ตัวอย่าง ช่วงเวลาในการฝึกซ้อม 1วัน ในการเข้าค่ายฝึกซ้อมวงโยธวาทิต ได้แก่ เตรียมความพร้อมในเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ เป็นเวลา 30 นาที ฝึกซ้อมแยกตามกลุ่มเครื่องดนตรี เป็นเวลา 60 นาที ฝึกซ้อมรวมวงแบบนั่งบรรเลง เป็นเวลา 90 นาที ฝึกซ้อมจัดระเบียบการเดินแถว เป็นเวลา 60 นาที ฝึกซ้อมเพลงพร้อมเดินบรรเลง เป็นเวลา 30 นาที ฝึกซ้อมการแปรขบวน เป็นเวลา 30 นาที ทำความสะอาดและเก็บเครื่องดนตรี เป็นเวลา 30 นาที ประชุมวงโยธวาทิต เป็นเวลา 30 นาที

3. การบริหารพัฒนางวงโยธวาทิต การจัดการวงโยธวาทิตที่มีขนาดใหญ่ควรมีระบบการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารนักเรียนในวงโยธวาทิตมาช่วยผู้ฝึกสอนในการบริหารงานด้านต่างๆ ได้แก่ หัวหน้าและรองหัวหน้าวงโยธวาทิต หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรี เพื่อช่วยผู้ฝึกสอน โรงเรียนที่มีการจัดการด้านเอกสารสำหรับนักเรียนในวงโยธวาทิตจัดทำเป็นแฟ้มประจำตัวนักดนตรีทั้งแบบฝึกหัดและบทเพลง สามารถทำให้นักเรียนรับทราบความก้าวหน้าของตนเองได้ ประกอบกับการ

มีระบบการจัดเก็บโน้ตเพลงหรือแบบฝึกหัดที่ดีโดยจัดทำเป็นตู้เก็บเอกสารแยกตามเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ รวมทั้งแบบฝึกหัดแยกเป็นกลุ่มระดับชั้นความยากง่าย หรือโน้ตเพลงสำหรับการรวมวงโยธวาทิตประเภทต่างๆ ด้วย ทำให้การบริหารจัดการวงโยธวาทิตมีความง่ายมากขึ้น ด้านการสนับสนุนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผู้ฝึกสอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเสนอโครงการของบประมาณสนับสนุนจากภายในโรงเรียน ซึ่งแจ้งความสำคัญและเหตุผลความจำเป็นให้ได้จนเป็นที่ประจักษ์ รวมถึงผู้บริหารต้องเห็นคุณค่า มีความเข้าใจและมีความสนับสนุนในกิจการของวงโยธวาทิตอย่างต่อเนื่องด้วย จึงสามารถดำเนินงานในการจัดการวงโยธวาทิตได้อย่างเป็นผลสำเร็จ การบริหารงบประมาณควรใช้ในเรื่องที่สำคัญที่สุดก่อน หรือใช้วิธีการสะสมเพิ่มพูนระดับคุณภาพขึ้นไปเรื่อยๆ ในแต่ละปี หากงบประมาณยังไม่เพียงพอ ควรขอรับการสนับสนุนจากบุคคลภายนอก โดยกำหนดผู้ทำบัญชีรายรับ-จ่ายที่มีการเปิดเผยในที่ประชุมอย่างชัดเจน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออก ใช้กระบวนการของระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicology Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บข้อมูลมาเป็นระยะเวลา 1 ปี ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและหัวหน้าผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิตทุกท่าน ทั้ง 6 แห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเข้าไปเก็บข้อมูลในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ที่ได้มอบทุนอุดหนุนการวิจัย ครั้งที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2560 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนางานวิจัยทางดนตรีของมหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนครินทร์และในพื้นที่ภาคตะวันออกต่อไป

บรรณานุกรม

- โกวิท ชันธศิริ. *ดุริยางคศิลป์ปริทัศน์ (ตะวันตก)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. *สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: เกศกะรัต, 2551.
- ธนาคาร แพทย์วงศ์. “การศึกษาแผนการฝึกและการคัดเลือกนักดนตรีสำหรับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา.” *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล*, 2541.
- ปัญญา รุ่งเรือง. *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาพื้นฐานดนตรีชาติพันธุ์วิทยา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- พรสวรรค์ มณีทอง. “การศึกษาเชิงปฏิบัติการด้านการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของวงโยธวาทิตในเขตเทศบาลนครลำปาง.” *รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 2559.
- ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, 2554.
- วาสิษฐ์ จรรย์ยานนท์. *สวนฯ เล่มน้อย*. กรุงเทพฯ: พรวนนาการพิมพ์, 2538.
- สัจด์ ภูเขาทอง. *การดนตรีไทยและการเข้าสู่ดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, 2532.
- สธน โรจนตระกูล. *การจัดการวงโยธวาทิต*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2554.
- สราวุธ โรจนศิริ. *สุนทรียภาพของชีวิต*. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, 2555.
- Bentley Shellahamer. *The Marching Band Program*. Oskaloosa, IA: L.C. Barn house Company, 1986.